Slovenska krovna zveza za psihoterapijo

13. ŠTUDIJSKI DNEVI SKZP – ZREČE 2016

z naslovom Spol in spolnost v psihoterapiji

od petka, 3. junija do nedelje, 5. junija 2016, Rogla, Slovenija

Ključna beseda, ki se mi utrne v povezavi z naslovno temo 13. Študijskih dni SKZP, je beseda presečišče: spol in spolnost kot presečišče med biološkim in družbenim.

Čeprav lahko o spolnosti govorimo kot o instinktu, ki je v funkciji ohranitve živalske vrste in s tem tudi človeške vrste, je pri ljudeh zadeva mnogo bolj kompleksna. Zavest o tem je položena v samo zibelko sodobne psihoterapije. Sigmund Freud je z razločitvijo med instinktom kot nečim zgolj telesnim in gonom kot nečim, kar predstavlja osnovo za razvoj psihične dimenzije človeka, spolnosti dodelil ključno vlogo za razumevanje človeka in njegove psihopatologije. Seveda pa v okviru humanističnih znanosti obstajajo razumevanja, ki Freudovemu pogledu v mnogočem nasprotujejo in to je v dokajšnji meri botrovalo nastanku dragocenih novih psihoterapevtskih šol. Lahko pa se vprašamo, ali ni postala spolnost, ker je bila v posameznih psihoterapevtskih šolah 'izrinjena v senco', premalo reflektirana.

Poglejmo na to vprašanje s praktičnega vidika. Kako ravnamo in kako kot psihoterapevti razumemo kliente oz. klientke, ko se v našem odnosu z njimi pojavi tema spolnosti? Se ji morebiti zaradi našega lastnega nelagodja izognemo in tako zanikamo pomemben del klientove osebnosti? Ali pa se, nasprotno, nepripravljeni znajdemo v pasteh erotične dimenzije psihoterapevtskega odnosa, kar žal lahko privede tudi do etičnih zlorab našega položaja? Presečišče med biološkim in družbenim se izostreno razodeva prav pri vprašanjih spola, spolne identitete in spolne usmerjenosti. Ta vprašanja so v zadnjem času v povezavi z novelo Zakona o zakonski zvezi v Sloveniji pridobila tudi na politični teži. Kako torej kot psihoterapevti reflektiramo spol? Je to za nas zgolj biološka kategorija (sex), ali pa spolu priznavamo družbene dimenzije in smo ga sposobni

razumeti tudi kot družbeni konstrukt (gender)? Kako smo mi in kako so naši klienti kot spolna bitja vpeti v družbene vloge in stukture? Iz lastnih kliničnih izkušenj vem, da je vprašanje spola zaradi te vpetosti med drugim povezano tudi z dinamiko sramu in mnogih težav, s katerimi se ljudje zatekajo k nam po pomoč.

Ali bi si kdo upal trditi, da spol psihoterapevtke ni pomemben? (Ste ob uporabi ženskega spola na tem mestu morda zastrigli z ušesi?) Dejstvo je, da nekateri klienti in klientke psihoterapevta izbirajo tudi glede na njen/njegov spol. Spol psihoterapevta/psihoterapevtke torej pomembno vpliva na klientovo percepcijo in s tem na dinamiko samega terapevtskega procesa. In nenazadnje, ali ste se kdaj vprašali, kako to, da je večina psihoterapevtov ženskega spola, medtem ko je med edukatorji in supervizorji razmerje zastopanosti po spolu precej drugačno. Od odgovorov na vprašanja spola je pomembno odvisna naša etična drža, naše razumevanje temeljnih človekovih pravic in dostojanstva ter neponovljive, enkratne identitete vsakega posameznika.

Upam, da je iz vsega napisanega razvidno, da ne moremo preprosto zamahniti z roko in teme spola in spolnosti na hitro odpraviti, ne da bi to pomembno vplivalo na našo sposobnost nudenja visoko kakovostnih profesionalnih storitev. Vprašanj, dilem in možnosti za profesionalno rast, ki se ob tej temi odpirajo, je veliko. Nudijo nam priložnost za medsebojno spoznavanje in bogatenje, za preizkus naših zmožnosti spoštljivega in iskrenega dialoga ter s tem za nadaljnji razvoj naše stroke. Upam, da se srečamo. Toplo vabljeni!

Tomaž Flajs, predsednik SKZP

Vse aktualne informacije na spletni strani SKZP www.skzp.org